

Outi Tuomi-Nikula: Saksansuomalaiset. Die Finnen sind da. SKS, Helsinki 1989, 192 s.

Saksan liittotasavallassa asuu nykyisin 11 000 suomalaista. Suurin osa heistä on saksalaisten kanssa avioituneita naisia. Useimmat ovat saapuneet maahan 1960- ja 1970-luvuilla, tavallisimmin opiskelemaan kieltä tai töihin.

Tutkimuksen kohteena ovat SLT:ssa v. 1983 asuneet ensimmäisen polven siirtolaiset. Satunnaisotannalla valitulle 1200 henkilölle lähetettiin saksankielinen kyselylomake ja hyväksytyjä vastauksia oli 634. Lisäksi tehtiin 92 syvähaastattelua. Pääosa tutkimukseen osallistuneista oli asunut maassa 10–15 vuotta. Suomalaiset poikkeavat useimmista muista kansallisuuksista siinä, että 78 prosenttia on naisia ja noin puolet heistä on tai on ollut naimisissa saksalaisen kanssa.

Tutkimus alkaa Saksan suomalaisten sosioekonomisen kulttuuritaustan selvityksellä. Kun Suomen vanhempaa siirtolaisuutta pidetään länsisuomalaisena ilmiönä, Saksan suomalaiset ovat syntyjään pääasiassa etelä- ja itäsuomalaisia. Lähes puolella lähtöpaikkana oli kuitenkin Helsinki, joten opiskelusta johtuvaa ns. etappimuuttoa oli tapahtunut. Saksan suomalaiset ovat hyvin koulutettuja: 70 prosenttia on ylioppilaita ja joka kolmannella on akateeminen loppututkinto, usein germaaninen filologia. Myös ylioppilasmerkonomeja on runsaasti, sillä liittotasavallan hyvin kehittynyt talouselämä on tarjonnut heille työtä. Useimmiten Saksan suomalaiset ovat lähitöihin hyvin toimeentulevista virkamies- tms. perheistä.

Toinen luku käsittelee muuttoa liittotasavaltaan. Suomen ja Saksan välillä ovat vanhat kulttuurisuhteet alkaen Hansa-liitosta aina jääkärikoulutukseen ensimmäisen maailmansodan aikana. Tavallisimmat syyt suomalaisten ensimmäiseen matkaan liittotasavaltaan olivat kirjeenvaihtoveri tai työ, varsinkin harjoittelijavaihtojärjestelmään perustuva työpaikka. Vuosina 1952–1982 onkin Länsi-Saksassa ollut harjoittelijoina noin 30 000 suomalaista nuorta – pääasiassa nuoria naisia. Tässä suhteessa Suomen liittymisen yhdentyvään Eurooppaan v. 1992 jälkeen ei tuo mitään uutta SLT:n osalta.

Tuomi-Nikulan työ liittyy läheisesti viime vuosina laajentuneeseen naistutkimukseen. Yleisin suomalaiseen naiseen liitetty positiivinen piirre on itsenäisyys. Kissan häntä on nostettu viimeistään silloin, kun kirjoittaja kertoo erään useasti Suomessa käyneen ranskalaisen havainnon, ettei hän ole missään muualla maailmassa kuin Suomessa

tavannut niin suurta juopaa jurojen miesten ja esiintymiskykyisten naisten välillä.

Kolmas luku käsittelee muuton jälkeistä aikaa liittotasavallassa. Naisista 64 prosenttia oli jättänyt kotimaansa henkilökohtaisen ihmissuhteen takia. Avioliitto pysyvän siirtolaisuuden syynä korostuu siirtolaisuusajan pidentyessä. Noin joka kymmenes naisista, ja miehistä vielä useampi, tuli maahan opiskelun takia. Sen sijaan suomalainen liukuhhnojen vierastyöläinen, Gastarbeiter, on ollut harvinainen liittotasavallassa. Miespuolisista vierastyöläisistämme yleisimpiä ovat olleet metsurit. He ovat olleet ammattimiehiä, mutta eivät ole osanneet maan kieltä. Tavallaan heitäkin voidaan pitää tulevan Euroopan muuttajina; koti on Suomessa, jossa käydään usein, vuoroin ollaan töissä Länsi-Saksassa, Ruotsissa tai muualla.

Ennen v. 1973 liittotasavallan kansalaisuuden sai avioliiton solmimisen myötä. Tämän jälkeen kansalaistumisen ehtona on ollut vähintään viiden vuoden yhtäjaksoinen asuminen liittotasavallassa. "Die Bundesrepublik Deutschland ist kein Einwanderungsland." Edes avioliitto saksalaisen kanssa ei poista ulkomaalaisstatusta. Liittotasavallassa onkin tällä hetkellä 4,7 milj. ulkomaalaista. Huomattava parannus suomalaisten kannalta on Suomen ja liittotasavallan v. 1981 solmittu sosiaaliturvasopimus.

Viimeinen luku käsittelee suomalaisten akkulturoitumista liittotasavaltaan. Kysymys on integraatiosta, sillä ensimmäisen polven siirtolaiset eivät ole kirjoittajan mukaan koskaan assimiloituneita. Ratkaisevaa on oleskeluajan pituus sekä aviopuolison kansallisuus. Aviomiehistä kolmasosalla on korkea akateeminen koulutus ja he kuuluvat maan keski- ja yläluokkaan. Saksassa avioituneista suomalaisista naisista 43 prosenttia ei ole töissä. Sopeutuminen etenee monien vaiheiden kautta. Jonkinlainen sopeutumisen mittari lienee myös se, että yllättävän suuri osa haastatelluista "noin 40 prosenttia" suunnittelee paluuta Suomeen jossakin vaiheessa. Tämä on yhdenmukainen sen havaintoin kanssa, että tiheästi asutetusta Keski-Euroopasta löytyisi jonkin verran ns. ekologisista (paluu)muuttajia, joilla on avioliiton kautta ollut kiinteät yhteydet Suomeen.

Tuomi-Nikulan tutkimus on poikkileikkaus v. 1983 tilanteesta, mutta se on samalla ensimmäisen kokonaisuusliittotasavallassa olevasta suomalaisväestöstä. Tutkimuksen vahvin anti liittyykin sopeutumisen kuvaukseen ja analysointiin, jossa tutkijan kansatieteellinen peruskoulutus on suureksi avuksi. Arvokasta on myös vertailu mahdollisuuksien mukaan Sveitsin, Norjan ja Uuden-

Seelannin suomalaisväestöön. Sen sijaan yleinen siirtolaisuustutkimus ja tietolähteiden kriittinen käyttö jättää tilaa toivomuksille. Esimerkiksi kirjoittaja toteaa, että kulttuuripluralismin periaatteille pohjautuvia maita ovat Ruotsi ja Kanada, kun sen sijaan mm. Australia ja liittotasavalta ovat kokonaisvaltaisen sulautumisen, assimilaation, kannalla (s. 16). Lähteenä on v. 1975 Suomessa pidetyn konferenssin julkaistu esitelmä. Australian osalta tieto on vanhentunut. 1970-luvun puolivälistä lähtien Australia on omaksunut "cultural pluralism" -periaatteen ja tästä aiheesta löytyy runsaasti Australian valtion virallisia julkaisuja sekä tutkimuskirjallisuutta. Siirtolaisuus-Migration -lehdessä (4/1988) on julkaistu Jerzy Zubrzyckin ansiokas artikkeli *Australia as a Multicultural Society*.

Kokonaisarvio Outi Tuomi-Nikulan tutkimuksesta on myönteinen. Se käsittelee keskeistä ilmiötä Suomesta Manner-Eurooppaan viime vuosikymmeninä tapahtuneesta muuttoliikkeestä. Tutkimustehtävä ei ole ollut helppo alkaen hajallaan eri puolilla maata asuvien suomalaisten löytämisestä. Kuinka edustava joukko erilaisista nimilistoista otokseen tulleet haastatellut ovat, on vaikea arvioida. Elämässään epäonnistuneet ja laita-puolen kulkijat eivät ehkä esiinny suomalais-saksalaisten yhteisöjen jäsenluetteloissa. Joka tapauksessa hyvin tuntemani saksalais-suomalainen perhe istuu tähän tutkimukseen kuin nenä päähän alkaen alas ammutusta lentäjäsästä, äiti- ja poikasuhteesta, insinöörikoulutuksesta, joka toinen kesä Suomeen tapahtuvasta vierailusta jne. Tämäkin havainto on tunnustus sitkeälle tutkijalle.

Eräässä radio-ohjelmassa kuulin, kuinka joukko kauan Saksassa asuneita suomalaisia naisia kokoontui keskustelemaan asioistaan. Tärkeimmäksi aiheeksi nousi kysymys, minne kukin haluaisi tulla haudatuksi. Siirtolainen on aina matkalla.

Olavi Koivukangas

**Antti Tuuri: Maan avaruus.
Keuruu 1989, 301 s.**

Antti Tuuri jatkaa uusimmassa kirjassaan Hakalan Jussin siirtolaisuusvaiheiden kuvaamista. Nyt toisen osan valmistuttua päähenkilön vaiheet onkin käsitelty varsin perusteellisesti. Noin vuosi sitten ilmestyi Hakalan Kanadan vaiheita kuvaava ensimmäinen kirja *Uusi Jerusalem*. Uudella Jeru-

salemilla kirjoittaja tarkoittaa suomalaisiirtolaisten perustamaa uskonnollista ihanneyhteiskuntaa. Ensimmäisen osan nimi oli ennenaikainen sikäli, että vasta tässä toisessa osassa tapahtumat keskittyvät itse kommuuniin ja sen elämämeneen.

Tuuri on uskollinen tyylilleen; kirja on toteutettu jälleen minä-muodossa ja kertovalla tyylillä. Epäsuoralla kerronnalla on hyvät ja huonot puolensa. Hyvänä voidaan pitää sitä, että katsoja samaistuu helposti päähenkilöön ja kokee elämykset hänen kauttaan. Toisaalta hankaluutena on se, että muiden kirjan henkilöiden syvällisempi analyysi jää jossain määrin avoimeksi; näkökulma asioihin on Hakalan ja silloin ei kirjailijan paljon tarvitse pohtia mitä kuuluu esimerkiksi muiden "roolihahmojen" tunne-elämään. Dialogiin perustuva kirjallinen ote voisi olla antoisampi tai ainakin virkistävämpi.

Tuurin teoksessa siirtolaisuus sellaisenaan on lähinnä taustalla oleva kehystarina. Sama Hakalan elämämene olisi voinut tapahtua myös jollakin Lapin savotalla, tekstiin ei olisi tarvinnut tehdä paljoakaan muutoksia tällaista tarinaa varten.

Varsinainen siirtolaisuus häivytytään siis taustalle ja sen sijaan keskitytään Hakalan persoonaan sekä Uuden Jerusalemin elämämeneen. Vastaavia uskonnollisia yhteisöjä suomalaiset ovat rakentaneet ympäri maailmaa, usein varsin huonolla menestyksellä. Tältä osin Tuurin esittämä yhteiskuntakehitys on mainio ja oikeaan osunut. On kuitenkin todettava, että mitään tyypillistä siirtolaisuutta tämä ihanneyhteiskuntien rakentaminen ei ollut. Jotta kirja olisi varsinainen siirtolaisuusromaanin, ihmiskohtaloiden yhteys varsinaiseen siirtolaisuuteen ja sen eri ilmiöihin vaatisi ehkä syvällisemmän otteen. Siirtolaisuuteen liittyvä kielellinen ja kulttuurinen eristäytyneisyys, raskas työ, koti-ikävä sekä alituinen paluun suunnittelu keskeisinä siirtolaisuuselementteinä jäivät taustalle.

Amerikansuomalaiset miehet olivat varsin eristäytyneitä myös vastakkaisesta sukupuolesta. Tiedämme, että lähtijöistä n. 70 % oli miehiä. Toisaalta naiset jäivät usein Yhdysvaltojen itäranneille, joten keskilämmen mainarit ja lumperjäkit pitivät myös naisseuran puutetta. Tämä lisäsi suomalaisten jo ennestäänkin reipasta alkoholin käyttöä. Tuntuu siltä, että vetoa vastakkaiseen sukupuoleen oli vain itse päähenkilöllä Hakalalla. Nainen tuntuu olevan pohjalaiselle miehelle joko äiti tai huora, tosin eri hameessa.

Useassa yhteydessä olen todennut, että maastamme puuttuu vielä "se" suuri siirtolaisuusromaanin (vrt. Mobergin *Maastamuuttajat*). Tuurin

Hakala-sarjasta ei ole sellaiseksi, tuskinpa sitä on siksi tarkoitettukaan. Tuuri on kirjailijana hankkinut vankan siirtolaisuustietouden ja -kokemuksen. Hänellä on selvästiikin sekä tiedolliset että taidolliset edellytykset tällaisen suurteoksen kirjoittamiseen. Siirtolaisuustutkijana todella toivoen, että Antti Tuuri ei olisi aiheeseen liikaa työlläntynyt, vaan kokoaisi itsensä ja kirjoittaisi siirtolaisuuskirjallisuutemme kivijalan. Sen ovat sadattuhannet täältä lähteneet ansainneet.

Ismo Söderling

Taimi Torvinen: Kadimah – Suomen juutalais-taimien historia. Keuruu 1989, 262 s.

Suomi on monin tavoin yhden kulttuurin maa. Mm. rodullinen, kielellinen ja uskonnollinen yhtenäisyys on maassamme poikkeuksellisen suurta Euroopan mittakaavassa. Vähemmistöt ovat lukumäärältään suurimmillaankin vain muutaman prosentin suuruisia. Suomen pienistä vähemmistöistä yksi pienimmistä on juutalaiset: heitä on ollut viimeksi kuluneen sadan vuoden aikana suurin piirtein 1000–2000 hengen ryhmä, siis koko kansasta noin promillen viidenneksestä promillen kolmannekseen. Valt. toht. Taimi Torvisen tutkimuksen kohderyhmä on siis hyvin pieni, mutta minkä kokoinen on heistä tehty tutkimus? Torvisen tutkimuksen voi sanoa ylittävän huomattavasti määrälliset rajansa, sillä vaikka siinä kerrotaankin hyvin ansiokkaasti Suomen juutalaisten tarina, niin yhtä paljon, ellei enemmänkin, siinä valaistetaan suomalaisen yhteiskunnan eräitä mielenkiintoisia piirteitä, mm. juuri alussa mainittua ”monokulttuuria” ja sen muodostumista. Tutkimuksen perusjuonena on juutalaisten ja suomalaisten välinen yhteiskunnallinen suhde, joka ei nykypäivän tapaan ole aina ollut ongelmaton.

Suomen juutalaisuuden alku on vain ohuesti kiinni ruotsinvalian ajassa. Tämä johtui Ruotsin valtakunnan tiukoista juutalaisuussäädöksistä, joihin kuului mm. juutalaisten kielto asua Suomen alueella. Venäjään liitettäessä Suomessa oli kuitenkin muutamia juutalaisia. Merkittävä lisäys tähän yksittäisten perheiden ryhmään tuli 1830-luvulta lähtien niistä Venäjän armeijasta vapautuneista juutalaisista sotilaisista, jotka vapaan asumispaikka- oikeuden perusteella valitsivat asemaansa myös vakituiseksi olinpaikakseen. Näin

tapahtui siitä huolimatta, että Suomen viranomaiset eivät tätä säädöstä hyväksyneet. Niinpä heidät oli siihen pakotettava. Suurin osa Suomen juutalaisista polveutuu näistä entisistä sotilaisista. Venäläisten ja suomalaisten viranomaisten välisestä ristiriidasta huolimatta juutalaisia jäi maahan, mutta heitä valvottiin hyvin tarkkaan ja karkotusmääräys uhkasikin pienestään rikkeestä.

Pienen juutalaisen yhteisön elämä keskittyi narinan, käytettyjen vaatteiden myyntikojujen, ja synagogan ympärille. Tiukat viranomaisten ja käytännössä muunkin yhteiskunnan asettamat rajat pitivät yhteisön koossa ja muista eristyksissä. Vähitellen 1800-luvun lopulle tultaessa alkoi tapahtua muutoksia: herättiin huomaamaan juutalaisten poikkeuksellinen ja epämääräinen asema. Suomen lainsäädäntötoimien elpessä 1860-luvulta lähtien olivat myös juutalaiset poliittikan kohteina. Koko autonomian ajan lopun valtiopäivien yksi kestoteemoista oli yritys parantaa juutalaisoloja ja saada heidät samaan asemaan kuin muutkin vieraat kansallisuudet. Länsi- ja Keski-Euroopassa juutalaiset saivat 1880-luvulle mennessä täydet kansalaisoikeudet, mutta Suomessa näin ei käynyt. Osasyynä tähän oli suomalaisten pyrkimys rajoittaa venäläisten oikeudet Suomessa mahdollisimman pieniksi, ja siinä samalla oli juutalaisillekin vaikeata saada tunnustettu asema. Jyrklmin juutalaisten oikeuksien lisäämistä vastustettiin pappissäädössä: puheissa korostettiin juutalaisten vahingollisuutta suomalaiselle kansalle, heidän kaikkea epäilyttävyttään ja juutalaisten maahanasettumiskielto tuli pitää voimassa mahdollisimman ehdottomana. Pappien ohella juutalaisvastaisessa rintamassa olivat talonpoikaissäätö, fennomaanit ja osa kaupplakuntaa. Rintaman toisella puolella olivat säädyistä porvaristo ja aateli, suurin osa ruotsinkielisistä ja myöhemmin, 1900-luvun alussa, sosialidemokraatit.

Varsinaisiin juutalaisvainoihin, kuten Venäjällä tapahtuneisiin pogromeihin, ei Suomessa ryhdytty, mutta esim. monet karkotukset eivät olleet kaukana vainolista. Noin tuhannen hengen juutalaisryhmä oli ongelma, joka pyrittiin ratkaisemaan tekemällä juutalaisten oleskelu maassa mahdollisimman hankalaksi. Tähän politiikkaan kiinnitettiin huomiota ulkomaita myöden, niin että äärimmäisissä kannanotoissa asetettiin kyseenalaiseksi suomalaisten oma oikeustaistelu venäläistämistä vastaan juutalaisten kehnon kohtelun vuoksi. Jyrkimmän linjan juutalaisvastaiset miellipiteet eivät pehmenneet Suomessa maata venäläistettäessä, mutta monien muiden mielestä Suomen juutalaisten asema oli sama kuin Suomen asema Venäjässä: vähemmistö eli enemmistön armoilla, jol-

loin saatettiin vedota vain oikeuteen. Tämä auttoi näkemään juutalaisongelman uudella tavalla.

Vuodesta 1905 lähtien asettuivat myös juutalaiset itse oikeuksiansa aktiivisiksi puolustajiksi. Näkyvin heistä oli Santeri Jacobsson, joka koki tehtäväkseen juutalaisasian ajamisen puhumalla, kirjoittamalla ja vaikuttamalla sosiaalidemokraattisen puolueen kautta. Yksikamarisessa eduskunnassa juutalaisten kansalaisoikeuksien myöntäminen oli jälleen esillä ja asia etenikin asenteiden pehmenneenä aluksi hyvin, mutta kun venäläiset vallanpitäjät jälleen saivat kiristettyä otettaan, niin tämäkin toimenpide raukesi monen muun ohella. Vasta vuosi 1917 käänsi uuden lehden Suomen juutalaisten historiassa. Ylin lainsäädäntövalta siirtyi Venäjältä Suomeen, maa itsenäistyi ja enää pieni vähemmistö vastusti lakia, jolla säädettiin juutalaisille samat oikeudet kuin muillekin ulkomaalaisille Suomessa.

Merkittävä oikeuksien lisääminen ei kuitenkaan poistanut kaikkea entistä juutalaisvastaisuutta ja mukaan tuli vielä uuttakin painolastia. Sodan aikana epäiltiin juutalaisia keinottelusta. Kansalais sodan jälkeen ei valkoisten voittajien keskuudessa ollut kovinkaan paljoa myönteisyyttä Venäjän bolševikkien vallankumoukselle ja koska kumouksessa nähtiin juutalaisbolševikkien vaikuttaneen tapahtuneeseen hyvin voimakkaasti, niin kaikkeen juutalaisuuteen suhtauduttiin epäillen. Torvisen mukaan ei varsinaisen antisemitismi kuitenkaan nytkään levinnyt yksittäisiä tapauksia laajemmalle.

Itsenäisyyden ajan Suomen juutalaisten vaiheet nousuineen ja laskuineen ovat hyvin lähellä kaikkia suomalaisia koskeneita nousuja ja laskuja. Juutalaisten kaksoisidentiteetti, toisaalla uskonnollinen erikoislaatuisuus ja toisaalla sitoutuneisuus tiettyyn maahan, on joutunut kaikkein suurimmalle koetukselle Suomen ottaessa osaa toiseen maailmansotaan. Tällöin punnittiin sekä juutalaisten lojaalisuus Suomelle että Suomen valtion kansalaisilleen antama turva. Molemmista on sanottavissa niin kuin sodistakin: koville otti, mutta yhdessä läpi selvittiin. Omalaatuinen ja ainutlaatuinen tilanne Saksan rinnalla sotaa käyneiden maiden joukossa oli se, että Suomessa saksalaiset joutuivat ampumaan juutalaisten kanssa samaan suuntaan yhteistä vihollista vastaan. Suomessa saksalaismyönteisyydestä ei seurannut juutalaisvastaisuutta ja täällä joutuivat lopultakin koville vain tänne pakolaisina saapuneet juutalaiset. Heidän kohtaloihin on tutkittu melko paljon, niin että tämä surullinen puoli Suomen ja juutalaisten välisissä suhteissa on kelpollisesti kartoitettu. Suomen Valpolla oli ilmeisesti keskeinen osuus toimissa, joiden seurauksena Suomesta kuljetettiin takaisin Saksaan

kahdeksan juutalaispakolaista. Heistä lopulta vain yksi selvisi hengissä keskitysleireiltä.

Maailmansodan jälkeen on Suomen juutalaisten historia tasaisen sopeutumisen ja assimiloitumisen historiaa. Se on ollut edelleensopeutumista Suomeen, mutta myös sopeutumista syntyneeseen Israelin valtioon ja sen toimenpiteisiin. Israel on ollut hyvin suuren huomion kohteena koko olemassaolonsa ajan, ja siellä tapahtunut on vaikuttanut myös Suomen juutalaisiin. Ristiriidat arabien ja israelilaisten välillä ovat vähäisessä määrin heijastuneet Suomeen asti, poliittisia intohimojakin nostattaen. Vasemmistossa on tunnettu arabien asia omaksi ja tämä on johtanut jopa väitteisiin juutalaisvastaisuudesta. Israelin puolustaminen on keskittynyt tiivistetyksi toteamukseen: Israelilla on oikeus elää.

Suomen juutalaisyhteisö on pienentymässä: seka-avioliitot ovat yleistyneet ja osa on muuttanut Israeliin. Säilyykö juutalaisvähemmistö vai häviääkö se suomalaiseen sulatusuuniin? Viimeaikaisten tapahtumien valossa ei tämäkään asia enää näytä aivan itsestään selvältä. Ovathan itäisen Euroopan tapahtumat liikuttamassa taas satoja tuhansia juutalaisia, tosin ainakin toistaiseksi melko rauhanomaisesti.

Torvisen kirja on luotettavaa historiankirjoitusta ja vieläpä hyvin kirjoitettukin. Aihe on mielenkiintoinen ja ajankohtainen, sillä ovathan maamme vähemmistöt pitkästä ajasta esillä uusien pakolaisten ja siirtolaisten vuoksi. Keskustelu maamme siirtolaispolitiikasta käy aaltoillen puolelta toiselle. Tähän keskusteluun tuo Torvisen tutkimus ainakin virikkeitä ellei sitten jopa sisältöäkin.

Kimmo Koiranen

Finns in North America. Proceedings of Finn Forum III, 5-8 September 1984, Turku, Finland. Edited by Michael G. Karni, Olavi Koivukangas and Edward W. Laine. Migration Studies C 9. Institute of Migration. Turku 1988, 528 p.

The publication of *Finns in North America*, the proceedings of the third Finn Forum held in Turku in September 1984, is a welcome addition to the libraries of scholars and interested observers of the Finnish experience in North America. This was the first occasion that such a conference was held

in Finland — a clear recognition that many Finns in the parent country desire to know more about the migration of almost 400 000 of their countrymen to North America from 1880 to 1930.

Before reviewing the published proceedings, two general comments are offered. This publication took a long time to produce — this must have been discouraging for some participants. Also, as the covers of this volume identify it as another academic publication by the Institute of Migration, non-academic might be dissuaved from acquiring this very readable collection.

In the space assigned to me for this review, I will touch on some of the key articles of the thirty-four published in this volume to give an indication of the variety and depth of the subjects covered. On the whole, the articles contained in the "State of Art" section to be aptly categorized. **William Hoglund's** excellent overview of archival material on ethnic groups in the United States contains a vital message, namely that public funding for ethnic archives acquisitions has periods of highs and lows and, in the United States at present, funds are being slashed. To obtain optimum results, it may be essential to prioritize in both archival acquisitions and the design of research projects.

Arnold Alanen's paper on Finns and other immigrant groups in the American Upper Midwest underlines the usefulness of comparative studies as opportunities for determining both what is uniquely Finnish and likewise, ascertaining factors shared with other immigrant groups of the same area and time period. This approach offers much promise for co-operation with other researchers, perhaps as part of larger research projects.

Juha Pentikäinen writes of the need to pay closer attention to the traditional culture of Finnish emigrants in their adopted homeland by examining those elements of Finnish culture that were soon rejected and those that have survived over generations.

Peter Kivisto's presentation on the problem of the third generation Finns addresses a number of research questions regarding the persistence of ethnicity and also its malleability to changing conditions. Finns, as well as other ethnic groups in the United States, have not become assimilated into the American melting pot to the point of foregoing totally their collective identity but rather the Finnish ethnic identity has taken new forms. Noting that much of the scholarship on the Finnish experience in the United States has focused on the ethnic community before 1950, Kivisto em-

phasizes a need for detailed research on the intensity of ethnic identity and the forms it takes.

I confess to being rather perplexed at the various categories under which papers were placed. For example, rather than classifying it under "Finntowns", the paper of **Varpu Lindström-Best** and **Allen Seager** on the Finnish-language leftist womens newspaper, *Toveritar*, a publication that enjoyed a readership in both the United States and Canada, would have been better categorized under the section for "Community Relations" which also contains **Ahti Tolvanen's** overview on Finnish newspapers in Port Arthur and **Auvo Kostianen's** comprehensive survey of the Finnish labour press in North America. Also, one is curious as to why **Melvin Holli's** paper on presidential opinion pollster, Emil Hurja, is categorized under the "Folklore" section.

Keijo Virtanen touches on the interest of Americans in Finland and Finnish culture in the nineteenth century and on the tensions between Finland and Russia. This gradual recognition of Finland, coinciding with the emergence of the United States as a world power, was to have important implications for Finland for its achievement of independence and to this day. This paper could appropriately have been included in the "State of the Art" category — many themes that Dr. Virtanen identifies for the nineteenth century continue to have an impact even today.

David Ahola's study on the radical political participation of first, second and third generation American Finns contains a number of interesting observations on political acculturation. It would have been useful if he had given a brief summary of the survey of American Finns on which he bases his conclusions: number interviewed, types of questions asked — whether specific or openended.

Reino Kero writes of the role of Finnish migrants returning to their homeland with ideas for business enterprises. He describes this "gift" from America to the homeland resulting from the migration experience as playing a significant role as Finland began to industrialize in the 1890's.

Several papers in the section entitled "Literature and Folklore" are most informative, particularly **Arja Pilli's** paper on Moses Hahl, the socialist writer and agitator. **Marsha Pentti's** paper on the Finnish folk festival in Palo, Michigan, describes the vitality of these kinds of local ethnic festivals — small, personal and fun — and therefore, important.

The role of the Finnish language in North America has been a source of interest for the Finnish

Language Department of the University of Helsinki for many years. Professor **Pertti Virtaranta** has done extensive research on this topic as has a number of researchers in his department, notably **Hannele Jönsson-Korhola** and **Maisa Martin**, whose papers are published here. **Päivi Pietilä** exams the communication strategies employed by Finnish immigrants in adapting to the new homeland. These researchers recognize a distinct North American Finnish language that evolved separately from Finland and try to capture the essence of it.

Two papers are exceptional. **Gary London's** examination of the Finnish-American anti-socialist movement of 1908–1918 describes an important phenomenon. Many American Finns in the United States became concerned about the image created by other Finns who were actively engaged in the labour movement or in resisting American participation in the First World War. There are some nasty aspects to this period and Dr. London deserves credit for a balanced look at an emotional episode.

The other noteworthy study, that of **O.W. Saarinen** and **G.O. Tapper**, focuses on Beaver Lake, a small isolated rural community, near Sudbury, which has had a Finnish identity since the turn of the century. Saarinen and Tapper describe

an area initially attractive to Finnish immigrants because of the availability of land. It was an area of economic opportunity for Finnish settlers and their children and that gave Beaver Lake a Finnish identity for generations. After the second World War, the rural lifestyle shifted to non-agrarian form and gradually this farming area became a fringe area within the Regional Municipality of Sudbury. The authors combine their analysis of time and spatial networks with anecdotal details of these Finnish settlers that makes for a fascinating read. There are numerous Beaver Lakes throughout North America and researchers would be well advised to examine the Saarinen-Tapper approach.

The Institute of Migration is to be congratulated for hosting this conference. Anyone interested in the Finnish experience in North America should acquire this excellent collection of articles. While the editors are to be commended for sticking to the task, concrete steps need to be taken to facilitate the process from presentation to final publication. If Finn Forums are meant to generate interest in the Finnish community of North America, then this process must be addressed by organizers of future conferences.

Lennard Sillanpää